

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

شماره ۳۲۴۲ ۳ شنبه ۲۹ اسفند ماه ۱۳۳۴ سال دوازدهم

شماره مسلسل ۲۱۹
دوره هجدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۲۱۹
صورت مشروح مذاکرات مجلس عصر روز سه شنبه
۲۲ اسفند ماه ۱۳۳۴

فهرست مطالب :

- ۱- مذاکره در لایحه بودجه کل کشور
- ۲- تعیین موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس ساعت شش و پنج دقیقه بعد از ظهر ریاست آقای نورالدین امامی
(نایب رئیس) تشکیل گردید

نایب رئیس - اسامی غائبین جلسه صبح امروز قرائت میشود .
(شرح ذیل قرائت شد)
غائبین با اجازه آقایان : دکتر جزایری ، تفضلی ، میراشرافی ، رضائی ، همدان ، رحمن فرامرزی ، نقه الاسلامی ، صادق بوشهری ، فرود ، صدیقی ، نصیری ، قرشی ، پناهی ، قنات آبادی ، پدانه ابراهیمی ، موسوی ، بهادری ، صرافزاده ، کاشانیان ، دکتر بینا ، پیراسته ، سلطانی ، اورنگ ، بزرگ ابراهیمی ، یارافشار ، غائبین بی اجازه : آقایان : قوامی ، خزیمه علم ، درخشش ، امید سالار ، مهندس شاهرخشاهی ، زودر فتگان با اجازه آقایان : دکتر آهی ، دکتر سعید حکمت ، صفاری ، کی نژاد ، یورس تیب ، حائری زاده ، عباسی ، دیر آمدگان بی اجازه : آقایان : محمودی ، سرمد ، مسعودی ، سنندجی ، دکتر حمزوی

نایب رئیس - آقای کریمی بفرمائید
کریمی - يك تلگرافی است بامضای ۲۰ نفر از اطباء شهر کرمانشاه درباره همین لایحه مالیات بر درآمد که تقدیم حضور مبارک میکنم .
نایب رئیس - راجع بنیبت آقای مسعودی که کسالت داشته اند اصلاح می شود .

۱ - مذاکره در لایحه بودجه کل کشور

نایب رئیس - امروز جلسه فوق العاده است برای طرح لایحه بودجه با اجازه آقایان قرائت میشود
(شرح ذیل قرائت شد)
گزارش از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی
قبل از ورود در بحث بودجه کل کشور در سال ۱۳۳۰ از پیشگاه مجلس شورای ملی اجازه میخواهم که توجه آقایان نمایندگان محترم را باین نکته مهم معطوف دارم که

اصولاً ثبات اوضاع سیاسی و اجتماعی و اقتصادی هر کشور تأثیر مستقیم در وضع بودجه مملکتی دارد .
آقایان بخواهی آنگاهند که تا قبل از شهریور ۱۳۲۰ در اثر ثباتی که اعلیحضرت فقید در همه شئون بوجود آورده بودند تعادل کامل بودجه تأمین بود . پس از آن تا تاریخ مرداد ۱۳۳۲ حوادث شومی بر کشور ما تحمیل شد که فعلاً مورد بحث نیست ولی در همین حال نمیتوان از تند کردن آن صرف نظر کرد چه همین حوادث شوم موجب عدم ثبات اوضاع گردید و تزلزلی بوجود آورد که در باره ای موارد حتی استقلال و موجودیت وطن عزیز ما را در معرض خطر سقوط قرار داد .

این خرابکارها و بخصوص آنچه از اواخر سال ۱۳۲۹ تا اوائل سال ۱۳۳۲ در این کشور صورت پذیرفت از یکطرف خزانه و ذخائر مالی رانهی ساخت و از سوی دیگر اقتصاد عمومی را بمنتهای فلاکت سوق داد . تجارت بمرحله رکود رسید و صنایع با بحرانیهای عجیب دست بگریبان گردید دستگاه عظیم نفت تعطیل شد و خساراتی که از این راه وارد آمد هنوز هم باید مدت ها حوصله کرد تا بکلی جبران شود .

فقط اراده و پایداری شاهنشاه معظم و همت مردمان وطن پرست موجب گردید که در آخرین وهله خطرناک سیر اوضاع تغییر یافت و تدریجاً در اوقات اخیر ثباتی در اوضاع بوجود آمد که مقدمه و لازمه همه چیز و از جمله تعادل بودجه مملکتی است .

از روز های تلخ مدت زمانی نمیگذرد و بنا بر این نمیتوان انصافاً انتظار داشت که پس از آن همه خرابکاری و خرابی تعادل بودجه بنحویت کامل تأمین گردد . همین علت هم بودجه سال ۱۳۳۰ که بموقع خود بمجلس داده نشده در هفته قبل از طرف آقای وزیر دارائی بمجلس تقدیم شد متعادل

نیست و در حدود چهار میلیارد ریال کسر دارد .
همان علمی که قبلاً توضیحاً عرض کردم نمیتوان در این مورد ایرادی بآقای فروهر وزیر دارائی جدید داشت زیرا يك قسمت از این کسر بودجه مولود حوادث گذشته و بی ترتیبی امور میباشد و قسمت دیگر آن نتیجه عدم ثبات اوضاع و فرار مالیات دهندگان از پرداخت مالیات واقعی است . در همین حال شروع نشدن کارهای تولیدی که در نتیجه عوایدی برای مردم ایجاد میکند و تعداد مالیات دهندگان را بالا میبرد در این کسر بودجه مؤثر بنظر میرسد .

نکاتی که در این بودجه باید توجه آقایان را جلب نماید اضافه بودجه بمضی از وزارتخانه هانسیب بسابق میباشد و از جمله بودجه وزارت جنگ بمبلغ يك میلیارد و سیصد و هفتاد میلیون ریال و بودجه فرهنگ و دانشگاه بمبلغ هشتصد میلیون ریال و وزارت بهادری و راه و کشاورزی و سایر وزارتخانه ها کم و بیش افزایش یافته اند که البته با توجه با اوضاع و احوال ضروریات و مقتضیات بسیار طبیعی و منطقی است زیرا دردنیای امروز تأمین قوای دفاعی کشور در مقابل تجاوزات احتمالی از اهم مسائلی است که بدون تردید مورد تأیید عموم آقایان میباشد . همچنین هر گونه اضافه بودجه ای برای فرهنگ کاملاً بجاست زیرا تا افراد کشور تعلیم نیابند و تربیت نشوند نمیتوان اصلاحات عمیق و اساسی را بنحویت مورد نظر عملی ساخت .
ضمناً در اثر توضیحات صحیح و روشنی که جناب آقای فروهر وزیر دارائی در کمیسیون بودجه دادند این نکته به همه آقایان اعضاء کمیسیون روشن شد که در ارقام درآمد های سال آینده بیش بینی ها بصورتی

است که امیدواریم وصول شود. از طرف دیگر برای تأمین کسر بودجه از کمک بلاهوس که وعده پرداخت شده همچنین عواید اضافه فروش نفت استفاده خواهد شد. بطوریکه احتمالاً زاده میشود در سال آینده مقادیر زیادی نفت استخراج شده و بالطبع بر عواید دولت افزوده خواهد گشت و در نتیجه با استفاده از محل های نامبرده و همچنین پیش بینی های دیگر تصور می رود که مالا کسر بودجه از یک میلیارد و سیصد میلیون ریال تجاوز نکند.

معهذا کمیسیون بودجه معتقد بوده است که با تثبیت اوضاع کشور دولت نباید در سال آینده کسر بودجه خود را از راه قرضه نوع آن جبران نماید بلکه باید با اجرای برنامه عمران و آبادانی موجبات تولید کار و گردش اقتصادی کشور را فراهم و همچنین با رعایت حداکثری صرفه جوئی و مباشرت در وصول عوائد حقیقی کشور و تجدید نظر در سازمان ها تعادل بودجه را تأمین کند.

انتظار می رود که با توجه عالی شاهنشاه اقدامات دولت نسبت به تسریع عملیات عمرانی و تولیدی و اجرای تام و تمام مقررات این انتظار تحقق یابد و سرانجام بودجه های آینده مؤید حسن نیت و اهتمامات دولت در این راه بوده و تعادل داشته باشد.

در پایان لازم بتذکر میدانم که بودجه تقدیمی بمجلس شورای ملی با وجود ضیق وقت در چند جلسه کمیسیون بودجه مورد مطالعه دقیق قرار گرفت و چندین تبصره آن اصلاح شد و بطوریکه آقایان ملاحظه میفرمایند این اصلاحات نتیجه دقت و علاقه اعضای کمیسیون بودجه بوده تا بودجه سال ۱۳۳۵ در موقع مقرر قانونی بتصویب مجلس شورای ملی برسد.

اینک گزارش بودجه سال ۱۳۳۵ کل کشور که از حیث در آمد مطابق با صورت شماره یک بالغ بر بیازده میلیارد و هفتصد و هشتاد و چهار میلیون و دو صد و شصت و دو هزار ریال و از حیث مخارج مطابق صورت شماره ۲ بالغ بر نوزده میلیارد و هشتصد و چهل میلیون و سی و سه هزار و یکصد و هشتاد ریال میباشد و شامل ماده واحده و بیست و یک تبصره مربوط بآن میباشد و بتصویب کمیسیون بودجه رسیده است بمجلس شورای ملی تقدیم و تقاضای تصویب آنرا دارد.

مغیر کمیسیون بودجه - محمد علی مسعودی
ماده واحده - بودجه سال ۱۳۳۵ کل کشور که از حیث در آمد مطابق صورت شماره یک بالغ بر بیازده میلیارد و هفتصد و هشتاد و چهار میلیون و دو صد و شصت و دو هزار ریال (۱۵۷۸۴۲۲۰۰۰) و

از حیث هزینه مطابق صورت شماره ۲ بالغ بر نوزده میلیارد و هشتصد و چهل میلیون و سی و سه هزار و یکصد و هشتاد ریال (۱۹۸۴۰۳۳۱۸۰) میگردد تصویب وزارت دارائی اجازه داده میشود در وصول و کلیه حقوق و مزایای قانونی کارمندان و خدمتگزاران جز هزینه های مستمر و غیر مستمر وزارتخانه ها و ادارات و دستگاه های دولتی و سایر مصارف منظور در صورت شماره ۲ را در حدود در آمد وصولی و با رعایت کلیه مقررات و مفاد تبصره های ذیل پرداخت نماید :

تبصره ۱- بودجه تفصیلی سال ۱۳۳۵ وزارتخانه ها و ادارات و دستگاه های دولتی در حدود رقم اعتبار مربوطه منظور در صورت شماره ۳ پس از رسیدگی و تصویب کمیسیون بودجه قابل اجرا خواهد بود.

مادام که بودجه های تفصیلی سال مزبور بتصویب کمیسیون بودجه نرسیده بر اساس اعتبارات مصوب سال ۱۳۳۴ بشرط اینکه از حدود اعتباری که برای هر وزارتخانه یا اداره یا دستگاه مستقل دولتی ضمن بودجه پیشنهادی سال ۱۳۳۵ منظور شده تجاوز ننماید قابل پرداخت خواهد بود وزارتخانه ها و ادارات و دستگاه های مستقل دولتی موظفند بودجه های جزء خود را منتظر ظرف یکماه وزارت دارائی ارسال دارند که برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد گردد.

تبصره ۲- نقل و انتقال در فصول و مواد هر یک از بودجه های جزء سال ۱۳۳۵ که بتصویب کمیسیون بودجه رسیده باشد از ماده ای بماده دیگر با موافقت وزارت دارائی قابل اجرا بوده وزارت دارائی مجاز نخواهد بود قبل از رسیدگی و تشخیص ضرورت قطعی آن با اصلاح بودجه های مورد تقاضای وزارتخانه ها و ادارات و دستگاه های دولتی موافقت نماید بهرحال نقل و انتقال اعتبارات منظور در فصل کارگزینی بمواد فصول هزینه های اداری و سایر مخارج و هزینه های غیر مستمر و بالمعکس در بودجه های تفصیلی ممنوع است.

تبصره ۳- وزارت دارائی اجازه داده میشود چنانچه برای خرید نقد و شکر و قلع و مواد ذخایه و همچنین برای هزینه جمع آوری کالا های انحصاری علاوه بر اعتبارات منظور در بودجه اعتبار بیشتری مورد احتیاج باشد تا آنجا که وصولی در آمد عمومی کشور اجازه دهد از محل در آمد کشور و در صورتیکه میزان بیشتری مورد لزوم باشد با اخذ وام از بانک ملی ایران انجام داده و از محل وجوه حاصل از فروش بلافاصله واریز نماید.

تبصره ۴- خرید اتومبیل جدید در سال ۱۳۳۵ ممنوع است مگر در موارد خیلی

مدارس و آشپز و رختشوی برای بیمارستانهای جدید التاسیس) در صورتیکه استفاده از کارمندان مشابه آنان در سایر وزارتخانه ها و ادارات میسر شود استخدام این قبیل کارمندان با اجازه کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی و کمیسیون استخدام مجلس سنا بعمل خواهد آمد.

تبصره ۱۱- وزارت راه اجازه داده میشود ششصد هزار ریال بهای اوراق قرضه ملی که در صندوق اداره حسابداری ساختمان راه آهن تودیع و بسرقت برده شده از محل اعتبار راه سازی منظور در بودجه سال ۱۳۳۵ پس از رسیدگی و موافقت وزارت دارائی پرداخت نماید.

تبصره ۱۲- وزارت دارائی اجازه داده میشود وجهی را که از محل کمک امریکا برای تأمین کسر بودجه کشور و انجام مصارف ضروری تاکنون استفاده شده و وزارتخانه ها و ادارات و دستگاه های دولتی و دادن وام برسد.

تبصره ۷- هیچیک از وزارتخانه ها و ادارات و دستگاه ها و اشخاص گنجهای مستقل دولتی حق ندارند علاوه بر پرداخت و تمهیداتی که برای هزینه های پرسنلی در سال ۱۳۳۴ بعمل آورده اند بدون جلب موافقت قبلی وزارت دارائی تمهید بنمایند و وزارت دارائی مجاز نخواهد بود بدون رسیدگی و تشخیص ضرورت قطعی باین قبیل پیشنهادات موافقت نماید.

تبصره ۱۳- اجازه داده میشود از ابارهای مخروبه و مستغلات متعلق بدولت واقع در خیابان ناصر خسرو و در بانندرون که در اختیار اداره بیوات سلطنتی است آنچه مورد احتیاج اداره املاک و مستغلات یهلوی جهت ایجاد کارخانجات داروسازی باشد بدون انجام تشریفات مزایده با بایه ارزیابی شده از طرف بانک رهنی ایران اداره مذکور فروخته شود همچنین اراضی صاحبقرانیه بر طبق ارزیابی که از طرف اداره رهنی ایران بعمل خواهد آمد از طرف اداره بیوات سلطنتی فروخته شود که باین روشها و کارمندان دربار جهت تهیه خانه مسکونی آنان تقسیم گردد ضمناً وزارت دارائی مجاز است از اراضی دولت آنچه مورد نیاز مؤسسات خیریه و عام المنفعه باشد در صورت عدم احتیاج دولت بر طبق ارزیابی که از طرف بانک رهنی بعمل خواهد آمد

تبصره ۹- مفاد تبصره های ۴ و ۲۰ قانون بودجه سال ۱۳۳۴ کشور بقوت خود باقی است.

تبصره ۱۰- استخدام جدید بهر عنوان ممنوع است باستثناء استخدام اشخاصی که بعلت نیازمندی وزارتخانه ها در رشته های تخصصی تعیین و قبل از تحصیل تمهید کتبی سپرده باشند که در خدمت وزارتخانه مخصوص مشغول شوند و در صورت احتیاج میسر وزارتخانه ها و ادارات با استخدام معلم - قاضی - مهندس - پزشک (و شعب آن از قبیل دامپزشک - دندان پزشکی - داروساز - بهدار - ماما - پرستار) و همچنین سایر مشاغل فنی از قبیل مترجم و ماشین نویس و راننده تراکتور و وسائط نقلیه و تلفونچی و نیز سیمبان و بیگ بست و یاسبان و ژاندارم و مستخدمین جزء

۱- اتومبیل های متوسط از قبیل (شورت فرند - یلموت و اشباه و نظائر آن) ماهیانه دو صد ریال.

۲- اتومبیل های لوکس از قبیل (کادیلاک - بیوک - گرایسلر بزرگ و اشباه و نظائر آن) ماهیانه سیصد ریال.

عمر اتومبیل از سال ساختمان پنج سال محسوب میشود و بعد از پنج سال از پرداخت این مالیات معاف است.

تبصره ۱۵- وزارت دارائی اجازه داده میشود برای خرید مرقعات قدیمی کارزش آن بوسیله کارشناسان مورد اعتماد مسلم باشد از صرفه جوئی های بودجه اداره بیوات سلطنتی و کمبود آنرا از صرفه جوئی بودجه کل کشور تا حدود هفتصد میلیون ریال و بعد از آن در پرداخت نماید.

تبصره ۱۶- وزارت امور خارجه و وزارت پست و تلگراف و تلفن اجازه داده میشود هشت نفر از کارمندان خود شانرا (وزارت امور خارجه ۷ نفر وزارت پست و تلگراف و تلفن یک نفر) که با سابقه ممتاز در حال دون پایگی یا قراردادی باقی مانده اند و از نظر سابقه خدمت و صلاحیت استحقاق آنرا دارند که بپایه رسمی تبدیل شوند با در نظر گرفتن آخرین حقوق دریافتی با هر پایه که تطبیق نماید بپایه رسمی تبدیل نماید.

تبصره ۱۷- بدولت اجازه داده میشود بجزان احتیاج انجمن ایران و آمریکادر ایران از اراضی متعلق بدولت یا شهرداری در تهران بر ابریکان و اگذار نماید.

تبصره ۱۸- حق گماشته در شهربانی کل کشور از تاریخ مقرر در تصمیم متخذه مورخ بیست و دوم آذرماه ۱۳۳۴ کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی باخذ هر گماشته دوازده ماه و هشتاد ریال (۲۱۸۰) فقط بانسرن و همسر دینان آنان که در ادارات انتظامی و آگاهی و اطلاعات و وظائف پلیس انتظامی (غیر دفتری) را انجام میدهند و یا حد اقل پنج سال در ادارات مذکور و وظائف پلیس انتظامی را انجام داده باشند قابل پرداخت خواهد بود ضمناً رؤسا و معاونین ادارات شهربانی کل در صورتیکه مشمول مقررات فوق الذکر نباشند مادام که در سمت های مزبور انجام وظیفه نمایند از حق گماشته باخذ فوق استفاده خواهند نمود و سایر کارکنان شهربانی که امور دفتری و غیر انتظامی را انجام میدهند حق گماشته خود را باخذ قبل از تصمیم کمیسیون بودجه دریافت خواهند داشت.

تبصره ۱۹- پیشنهاد اعتبار اضافی برای حقوق کارگزینی و مخارج اداری کلیه وزارتخانه ها و دستگاهها و مؤسسات دولتی علاوه از مبلغ مصرح در قانون بودجه سال ۱۳۳۵ در تمام مدت سال مذکور بکلی مشروع است.

تبصره ۲۰- بقیه اعتبارات ساختمانی سالهای ۱۳۲۹ تا آخر سال ۱۳۳۴ که در بودجه کل کشور یا بودجه وزارتخانه ها و ادارات کل منظور است و همچنین بقیه اعتبار راه سازی تا آخر سال ۱۳۳۵ قابل تمهید و مصرف میباشد و نیز خرید زمین و عمارت از اعتبارات مذکور با موافقت وزارت دارائی

مجاز خواهد بود.

تبصره ۲۱- اجازه داده میشود که سازمان مبارزه با کشت خشکاش و استعمال تریاک معاملات ضروری خود را بدون رعایت مقررات و تشریفات مزایده و مناقصه با جلب موافقت قبلی وزارت دارائی انجام دهد.

گزارش از کمیسیون قوانین دارائی بمجلس شورای ملی
کمیسیون قوانین دارائی در جلسه هفتمین جلسه ۱۷ اسفند ماه ۳۴ بتبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۳۳۵ کل کشور مربوط وزارت امور خارجه و وزارت پست و تلگراف و تلفن اجازه داده میشود هشت نفر از کارمندان خود شانرا (وزارت امور خارجه ۷ نفر وزارت پست و تلگراف و تلفن یک نفر) که با سابقه ممتاز در حال دون پایگی یا قراردادی باقی مانده اند و از نظر سابقه خدمت و صلاحیت استحقاق آنرا دارند که بپایه رسمی تبدیل شوند با در نظر گرفتن آخرین حقوق دریافتی با هر پایه که تطبیق نماید بپایه رسمی تبدیل نماید.

نایب رئیس - آقای حاج آقا زاده بفرمائید.

حاج آقا زاده - موضوع طرح بودجه مملکتی در مجلس شورای ملی فقط یک شانسی است برای نمایندگان در دهائی که در مملکت هست و در مواقع دیگر نمیشود در اطراف آن زیاد صحبت کرد در این موقع میشود بیشتر در اطراف آن بحث کرد این موضوع بودجه که حالاً در دنیا نسبت بآن چه رویه ای دارند وارد بحث نمیشود آقایان دکتر هائی که در مجلس تشریف دارند آنها البته بیشتر از بنده اطلاع دارند ولی این یک چیز طبیعی است فقط بانسرن و همسر دینان آنان که در ادارات انتظامی و آگاهی و اطلاعات و وظائف پلیس انتظامی (غیر دفتری) را انجام میدهند و یا حد اقل پنج سال در ادارات مذکور و وظائف پلیس انتظامی را انجام داده باشند قابل پرداخت خواهد بود ضمناً رؤسا و معاونین ادارات شهربانی کل در صورتیکه مشمول مقررات فوق الذکر نباشند مادام که در سمت های مزبور انجام وظیفه نمایند از حق گماشته باخذ فوق استفاده خواهند نمود و سایر کارکنان شهربانی که امور دفتری و غیر انتظامی را انجام میدهند حق گماشته خود را باخذ قبل از تصمیم کمیسیون بودجه دریافت خواهند داشت.

از شان میگیرند یا مخارجی که لازم هست وجود داشته باشد بفسر افتادند که باید یک کنترلی برای این کار باشد و عوارض و مالیات فقط روی دلخواه وضع نشود دروی دلخواه خرج نشود و در آن ممالکی که از ماجلوتر بودند از حیث تشکیلات اجتماعی یک مجلسی بوده طرفدار دولت طرفدار حکومت از آغبان ، اشراف آنها همیشه حساب خرج را میکردند که ما امروز این مخارج را لازم داریم باید هر طوری که هست تأمین بشود این مجلس که تشکیل شده است برای این بوده است که ترمز بکند و بگوید که این خرج شما زیادی است ، این معل عایدات که شما پیدا کردید منابع ثروت مملکت را از بین میبرد ، باید معقل دیگری برای آن پیدا کرد ، مجلس عوام روی این اصل تشکیل شده و تشار ترمز کردن در مقابل خرجهای بیهوده و جلوگیری از وضع مالیات های مضراست ، کارش این بوده است ، حالا در مملکت ما کار بجائی رسیده است که همیشه بنام ترمز ها دامینکنم که آنها باز یک قدری ترمز میکنند ، در لایحه ای آمده مساوی مالیات ۷ سال مملکت ما که تقدیر ترین عایدات ما بود عایدات نفت ما بود ، آمدیم همین جور در بست دادیم دست یک دستگاهی که یک نفر فاعل مختار آنجا هست و عمل میکند و هیچ کنترل و حسابی و کتابی هم برای آن دستگاه از طرف مجلس نیست در بنده گفتیم صحیح است ، باز مجلس سنایک دو روزی در بعضی از مواد آن اصلاحاتی کرد خدا پدرشان را بیامرزد در صورتی که در دنیا مجلس شیوخ ، مجلس آغبان برای حمایت دستگاه قدرت است ، مجلس عوام است که برای ترمز است و باید از حقوق رعیت و پرداخت کننده مالیات مملکت دفاع بکنند . حالاً در درجه این جور شده ، مشروطیت مایک مشروطیت جوانی است ولی بقدری پیش بینی کرده اند که از عجز زها هم دارد کارش میکنند ، مجلس اول یک عده ای قیام کردند در این مملکت ، فدا کاری کردند در این مملکت ، و این محل ، این اطافهائی که اسدش پارلمان است مجلس است ، محرم مشورت است ، امر هم شوری بنهم نوشته است ، این حرفها را آنها تاسیس کردند ، یک قانون اساسی هم نوشتند در آن قوانین حقوقی معلوم کردند برای دولت ، برای مجلس آغبان ، برای مجلس عوام ، برای وضع مالیات ، برای خرج عواید مملکت اصولی وضع کردند مع التاسف همه آنها کنار گذاشته شده است ، زیرا گذاشته شده است ، آنها تمامش در دفتر نسیان ثبت شده است هیچ اسمی از آن نیست ، خدا بیامرز آنهائی را که فدا کاری کردند ، کتک خوردند ، قارت شدند ، حبس شدند ، تبعید شدند تا

این اساس را درست کردند ولی اگر احتمال میدادند که این جور خواهد شد هیچ قدمی برنمی داشتند ، مجلس اول یک مجلسی بود که مشغول کشمکش بود تا باینکه حکومت دمکراسی را در ایران برقرار کند و خیلی هم زحمت کشیدند ، با اینکه اکثری های زیادی هم در بینشان نبود یک عده ای از طلاب و علمای عصر بودند یک عده ای هم بقال و عطار بودند آنها خیلی زحمت کشیدند تا یک اساسی درست کردند برای این مملکت (دکتر شاهکار - خیلی متشکریم برای طبقه تحصیل کرده) حالا امیدواریم که دکتر ها مقام عالی تری داشته باشند و اصلاح کنند آن نقایسی که در پنجاه سال قبل داشتند (دکتر شاهکار - به تبعیت از افکار آقا) آنها موفق نشدند که وارد کار بودجه بشوند که دخل و خرج مملکت را درست کنند فرصت رسیدگی نداشتند و گرفتار عده ای میرزای خود سری شدند که کم کم کارشان بتوپ بستن مجلس و انحلال مجلس رسید ، در مجلس دوم من بود ولی شنیدم کسی که در کار بودجه خیلی زحمت کشیده است مرحوم وثوق الدوله بوده است که او در کمیسیون بودجه مجلس شالوده اساسی برای تطابق دخل و خرج گذاشته است مستعربات و وظایف و مخزوری هائی که پیش رده برای آنها حدی و سدی و اصولی قائل شده بپایه ای برای بودجه گذاشته ، دوره سوم که گرفتار جنگ بین المللی اول شد وقت این جور حرفها برایش پیش نیامد دوره چهارم که من افتخار عضویت آن دوره را دارم من از نزدیک شاهد و ناظر بودم که مرحوم مشیر الدوله که باید اینجاد خریدی از او بکنم چون خیلی زحمت کشید ، رئیس کمیسیون بودجه بود و در آن موقع درست آشنا به بودجه نویسی نبودند ، گایبته آن روز خیال میکنم مرحوم قوال السلطنه رئیس بود شاه سابق وزیر جنگ بود آقای امیر اعلم وزیر فرهنگ بود دکتر مصدق وزیر دارائی بود اینها آمدند یک بودجه ای آوردند هر کدام یک بودجه تفصیلی نوشتند و آوردند بمجلس که من نظرم است وزارت پست و تلگراف بود که بودجه اش بودجه اسمی بود همان ایستی را که آخر ماه امضا میکنند حقوق می گرفتند آن را بعنوان بودجه آورده بود بمجلس ، بودجه اسمی بود ، وزارت جنگ در حدود ۹۰ میلیون اعتبار خواست ، وزارت فرهنگ چند میلیون اعتبار خواسته بود و سایر وزارت خانه ها هم همینطور مرحوم مشیر الدوله که رئیس کمیسیون بودجه بود دید که اگر وارد رسیدگی بودجه ها بشوند باید فکر عایدات خیلی زیادی بکنند و این مملکت استطاعت آن را ندارد و این فاصله ای که همیشه بین مردم و دولت هست که مردم همیشه از دستگاه دولت فراری و دولت که در مقام

اذیت و آزارشان هست و سراغ رعیت می-روند که بیا فلان مبلغ مالیات بده کار خرج مملکت ننت است مرحوم مشیرالدوله گفت این بودجه ها ببرد ما نمیخورد شایر بود وصولی گذشته خودتان را اول بیاورید که بینم در سال پیش چقدر وصول کرده اید و وارد خزانه دولت شده و هر روز از تخته های چقدر خرج کرده است ، خرج و عایدات سابق شما پایه بودجه امسال است که باید رسیدگی بکنیم والا روی دماغه باین فلان حرف را بزنیم قابل قبول نیست بودجه وزارت فرهنگ که چند میلیون اعتبار پیش بینی کرده بود و فرستاده بود بمجلس در سال پیش خیال میکنم دیوست و پنجاه صحت هزار تومان یا سصد هزار تومان بود ، یا کمتر بود خوب جرح و تعدیل هائی شد منتهی زورشان بوزارت جنگ نرسید و او پولش را گرفت و عایدات ما خیال میکنم در حدود ۲۲ میلیون بود (شوشتری - ۲۴ میلیون بود) حالا من حافظه درستی ندارم خیال میکنم ۲۲ میلیون بود شاید ۲۴ میلیون باشد ، آن بودجه های عملی از حیث وصولی و خرج وقتی رسید بمجلس باصلاح آن روز گفتند که مایک بودجه چهار دیواری درست کنیم و بهر وزارتخانه های در حدودی اعتبار میدهیم که بودجه خودش را با ما وقت وزارت دارائی در همین چهار دیواری تنظیم بکنند بیاورد در وقت و تنظیم کردند و آوردند ۲۲ میلیون تقسیم شد بین وزارتخانه هائی که آنروز داشتیم در کار بودجه نویسی من که بچه مدرسه و طلبه بودم و آشنا بان اصول نبودم ولی علاقه داشتم که یاد بگیرم دینم اغلب هم این فرمایشی که مرحوم مشیرالدوله میکرد صحیح و حسابی است هر جامعه ای وقتی میخواهد زندگی و دخل خرجش را مرتب کند میروند ببینند دخلش چقدر است ، خرجش چقدر است ، اگر خرج های زیادی است آن ها را رفع کند اگر يك عواید زیادی هم هست آن را روی بودجه ای که تنظیم میکند می آورد مع التأسف من که نظرم نمیآید لایحه تفریح بودجه ای بمجلس داده شده باشد و مجلس وارد آن لایحه تفریح بودجه بشود ، يك وقتی مرحوم ذکا الملك لایحه تفریح بودجه بمجلس آورد و نسخه ای از آن لایحه را من دارم ، بعد رفتم دیگر نمیدانم مجلس تصویب کرد ، رأی داد یا رأی نداد ، نظر نیست نمیدانم ، دولت وقتی میخواهد بودجه بنویسد باید برود روی عواید وصولی نه عواید خیالی و خرج های حتمی که بیشتر داشتیم نه خرج هائی که هوس داریم بشود ، تناسب را هم در زندگانی باید در نظر داشته باشیم از طرف این جناب وزیر دارائی باید مساعده يك دفاعی بکنم چون من ایشانرا در وضعی می بینم که وزیر است که سه روز است آمده است وزیر دارائی شده

است بودجه را باید روی سوابق تطبیق بکند جلوتر هم يك وزیر هزار پیشه بوده است که روی خیال بودجه بنوشته ومی-آورده که من يك روز اشتباهات واضح و مبین را که يك طفل دبستانی حس بکند در بودجه نویسی ایشان هم من مجلس رسانیدم که حالا در ضمن اقلام بودجه که میرسم عرض میکنم ، من بودجه ۳۳ و ۳۴ و ۳۵ هر سه را آوردم این جا تا ببینید هم بودجه خیالی سابق باین قرار بوده است هم بودجه ای که سالانوشته اید پایه اش را روی همان بودجه خیالی گذاشته اید عایدات پیش بینی شده و طرح هائی که در ۳۳ و ۳۴ جناب وزیر هزار پیشه آورده همان را مأخذ قرار داده اید برای این که يك بودجه جدید بنویسد این بودجه ببرد ما نمیخورد اگر جناب وزیر دارائی که در کمیسیون بودجه اعضای کمیسیون بودجه اقدام کرده بودند بودجه عملی سال پیش را میآوردند حالا سال ۳۴ که دارد تمام میشود یا سال ۳۳ که تمام شده میتواند از دفاتر شان آنچه وصولی بوده روی کاغذ بیاورند که چقدر وصول شده و آنچه خرج شده آنرا هم بیاورند حالا يك ده يك اضافه یا کم شده میشود رویش بحث کرد و من بودجه ای که اصلا پایه اش در هوا است معلوم نیست روی خیال داریم حرف میزنیم ، این را باید بودجه اغفالی گفت ، حالا مملکت را اغفال میکنند ؟ مردم را اغفال میکنند ؟ ما را اغفال میکنند ؟ کی را میخواهند اغفال کنند نمیدانم ، برای این که این بودجه نیست ، این يك بودجه خیالی است ، بودجه عملی نیست ، حالا من در مواد و اصول بودجه بعد وارد میشوم ، يك مقاسه ای است که این جا کردم بین عایدات و مخارج سال ۳۳ و ۳۴ و ۳۵ در سال ۳۳ عایدات خیالی ده میلیارد و هشتصد و هشتاد و هشت میلیون آورده بودند که پایه ای ندارد. در سال ۳۳ که بودجه را حالا مطالعه میکنم می بینم یا زده میلیارد و هشتصد و هشتاد و هشت میلیون و فلان مبلغ عایداتی که متکی بهمان عایدات خیالی سابق است آورده اند ، يك نك بر عایدات بخیال افزوده شده است ، بودجه خرج را مطالعه میکنم می بینم در سال ۱۳۳۳ - ۱۳۳۴ و ۱۳۳۵ و ۱۳۳۶ و ۱۳۳۷ ریال خرج پیش بینی کرده بود حالا شده ۱۹ میلیارد و کسری ۰ ما آن موقع کسر بودجه را وقتی نگاه میکنم بناسب خرجی که پیشنهاد شده بود اگر چه خیالی بود کمتر بود تا بودجه حالا که متکی باوها و خیالات شده است بودجه متعادل نوشتن و با حرف گفتن مانی ندارد ، من نظرم هست که در کابینه جناب دکتر مصدق السلطنه جناب نریمان وزیر دارائی يك بودجه ای نوشته بود که در آمد نفت هم نبود ولی متعادل هم بود و دخل و خرج بودجه را درست متعادل کرده بودند آن هم بودجه خیالی بود اگر

رومی قبایس ۹ ماهه است) من که توی جلسه کمیسیون بودجه نبودم این صورتی که بن مرحمت کردند دیدم که زیرش نوشته اند مقایسه پیش بینی ۳۵ و ۳۴ (وزیر دارائی - جناب عالی بقر مایند بنده توضیح عرض میکنم) مقایسه میشود در صورتی که ما وصولی مناظر اعتبار زمان است و خرج حقیقی ، نه پیش بینی عایدات و پیش بینی خرج این پایه بودجه را وقتی روی يك خیالی که کسی کرده باشد بگذاریم این قافله تا به شرکات است این درست نیست ، دلیل بر خرابی اش این است که بنده تنها دو فقره اش را استخراج کردم فرصت نکردم که بیش از این استخراج کنم امروز ظهر که اینجا خوابیدم وقتی که از خواب بلند شدم یکی دوسه فقره را که بودجه سال ۳۳ و ۳۴ و ۳۵ بود با مقایسه ای کردم درستون عایدات نسبت بدخانیات دیدم که پیش بینی برای سال ۳۳ دو میلیارد و هفتصد و دویست و سیصد و پنجاه و پنج میلیون ریال است مال ۳۴ سه میلیارد و هشتصد و هشتاد و نه میلیون و کسری ریال بوده است همچنین مالیات بر ارض اینرمان يك چیزی خودم حدس زدم ولی گویا آنطور مالیات بر ارض و نقل و انتقال بلاعوض را در یکی از این سنوات در يك ستون نوشته اند در سنوات دیگر حذف کرده اند حدس من این بود که اول این قانون که وضع شد مردم صلح و هبه می کردند بعد که این قانون وضع شد میرفتند و مالیات ازشان میگرفتند وقتی که فهمیدند دیگر این معاملات بالا-گرم سبک از کش زیاد نشده ، باز از جیبی برای دخانیات پیداشده ، غیر از دروغ يك دروغ رسمی ، وزیر هم هست ، حالا آمده اند برای بودجه ۳۵ دو میلیارد و هشتصد و هشتاد و نه میلیون پیش بینی کرده اند این خیلی مفتضح است در صورتی که اگر بودجه ۳۳ درست بود ۱۳ میلیارد و هشتصد و هشتاد و هشت میلیون بود این ۲ میلیارد و هشتصد و هشتاد و هشت میلیون که امسال آمده باید عایدات نك پیدا کرده باشد ، باید عایدات يك سوم باین آمده باشد ، باید عایدات خیالی سابق است آورده اند ، يك سیگار کش کم شده باشد ، خسارت زیادی برای دخانیات پیش آمده باشد ، در صورتی که چنین چیزی نیست این حکایت میکند که وزیر جدید خواسته است يك قدری بواقع نزدیکتر باشد ولی صورت مقایسه ای که شما داده اید صورت مقایسه پیش بینی یا رسال را آورده اید یا در دماغه میخورند باید صورت وصولی یا رسال را با ما بدهید صورت خرج حقیقی یا رسال را بدهید که خرج حقیقی یا رسال چقدر بوده وصولی یا رسال چقدر بوده (بهجانی - وصولی را دادند) این صورتی که چاپ کردید بما مرحمت کردید این پیش بینی است و وصولی نیست این پیش بینی خیالی همان وزیر هزار پیشه است (بهجانی - نخیر وصولی است مال ۹ ماه پیش وصولی حقیقی است و سه ماه پیش برویم درستون خرج درستون ما وزارت

بهداری را در نظر بگیریم در سال ۳۳ خرج وزارت بهداشت و مخلفاتش ۵۲۹ میلیون و سصد هزار ریال پیش بینی شده در ۳۵ هشتصد و هفتاد و هشتاد و نه میلیون و چهارصد و ده هزار ریال پیش بینی شده است میتوان گفت که تراژیک خسارت کرده راجع باین بودجه ، بودجه خرج مال بهداشتی که همه مردم برای بودجه بهداشتی علاقه دارند آدمیم سر مخارج وزارت جنگ این وزارت جنگ مادرسته ۳۳ دو میلیارد و هفتصد و هشتاد و چهارصد و بیست و نوزده هزار ریال با ستم مرزبانی و فلان و اینها شده است در ۳۵ پیش بینی کرده اند پنج میلیارد و هشتصد و هفتاد و يك میلیون ریال از دو مقابل بیشتر شده بهداشتی مایک خمس بیشتر شده است وزارت جنگ ما از دو برابر بیشتر شده است بطلاه يك قوانینی ما گذرانیدم که عایدات گمرک راه از بین بریدیم هم همچنین راه آهن که آنچه قشونی برای خودش لازم بداند بیاورد از این مخارج و اینها معاف است (عمیدی نوری - عایدی گمرک را امسال بیشتر بحساب آورده اند) در ۳۳ این قانون نگذاشته بود بعد از ۳۳ این قانون گذاشته شما اجناسی را که از خارجه میآوردید بعضی اجناس هست که گمرکش با بی گمرکش خیلی تفاوت عمل دارد و البته این قانون را برای همین گذرانند که تفاوت عمل خیلی زیاد است حالا این دو برابر يك نصف دیگر هم روی آن بکشید پس بودجه وزارت جنگ سه مقابل شده است يك كمكهای معلوم و غیر معلوم هم هست که من چون در اطراف آن اطلاع ندارم یعنی نمیکند مایند بینم این مملکت ما بچه چیز احتیاج دارد و این تناسب بودجه ای که داریم باید روی همان تناسب برویم بالا نمیشود بازویمان را خیلی گفت کنیم و گردنمان قلم باشد کلهمان میافتد زمین باید این تناسب برقرار باشد يك هیكلی اگر نقاشی بخواهد شکلی را بکشند يك تناسبی در نظر میگیرند بازورانی آید سه مقابل طبیعی خودش گفت بکنند ولی گردن باز يك باشد این مسخره است و بودجه ما این خرج وارد این مرحله مسخره شده است و این سیستم قشون در دنیا عوض شده آن شکلی که بیشتر بلغاری حرکت میکردند و میچاپیدند و سرباز خودش پیدا میکرد و میخورد این سیستمها حالا نباشد که در دنیا نباشد این البته عضوی از اعضاء جامعه بشری است و برای دفاع از خودش باید سلامت و قوی باشد تا بتواند در مقابل قدرتهای دیگر مقاومت کند اول باید سلامتیش تأمین شود بعدش باید قوتون جنگ را باینها آموخت که بمپاتم زنده بپوش هم مورد استعمال کرد و تانک زنده بپوش هم جور باید بهره برداری کرد مع التأسف در مملکت ما این رعایتها نمیشود سالی چند

نفر از جوانهای تحصیل کرده و ورزشه و کار آمد بوسیله همین طیارات کهنه و مانده ای که میخرند و میآوردند اینجا می-خواهند حق و حساب بخورند این بدبختها یرت می شوند و تلف میشوند و نقله میشوند و میمیرند ما باید هر نك دنیا باشیم ولی باید همه جهتش را رعایت کنیم من باین رویه بودجه نویسی که اصلا پایه اش روی خیال است پایه عمارت را کج گذاشته اند در بودجه ۳۳ و در بودجه ۳۴ اینجا جناب وزیر دارائی هم فرصتی که بتوانند رسیدگی کنند پیدا نکردند از خودش هم اگر برسید خیال میکنم تصدیق کند تازه آمده البته اگر کسی متخصص در اینکار باشد بتواند خوب اصلاحش کند همین آقای فروهر است ولی او هنوز هیچ کاری نکرده است تلفن کرده است باین و آن که اطلاعات شماها چیست آنها هم يك چیز هائی گفته اند و اشخاصی هم يك چیز هائی نوشته اند مقایسه ای هم با بودجه خیالی که وزیر هزار پیشه امضاء کرده آورده است مجلس کرده اند این موضوع يك موضوعی است که نباید اینرا چیز جدی فرض کرد باید رفت در اساس بودجه يك تناسب و تعادلی را در نظر گرفت الا هم فالاهم راز عایت کرد شما تايك مردم سالمی نداشته باشید نمیتوانید قشون تشکیل بدهید اول باید مردم سلامت باشند تا اسلحه بدستان بدهند بگویند بروید دفاع بکنید از مملکت خودتان مبارزه کنید در مقابل دشمن برای سلامتیش هیچ برای امور اقتصاد و معاش هیچ ولی برای الدرهم و بلدرم خیلی پول - حالا من نمیخواهم بیشتر در اطراف قشون حرف بزنم البته تانکها و طیارات را برای اینکه بنده راجرو قتل زرم آراه حساب کنید مفید است ولی اگر دستور بدهید که ۲۰۰ كيلو متر تانکها حرکت کنند قول میدهم که عشرشان بمنزل نرسد باقیش نفاه شود ، من اطلاعاتی که دارم دستگاه خوب نیست این دستگاه فقط نمیرساند یکی از معایبی که این بودجه دارد این است که يك فصلی برای عواید نفت ما باید داشته باشیم که سازمان برنامه میرسد قوانین در مملکت برای خرج میگذرد فرضاً جناب آقای وزیر دادگستری بیایند پیشنهاد کنند که من در دوست نقطه مملکت باید محکمه تأسیس کنم ، حقوق قاضی چنان و چنین است و بودجه اش فلان است ، محل کرایه اش چه ، خرج آمد و شد چه ، این میشود سه میلیون تومان ، مجلس هم رأی میدهد که این محکمه ای که شما بروید تأسیس بکنید ، این تمام نشد ، هر سال باید خرجی را که کرده این محکمه ای که قرضاً تشکیل شده این خرجی را که کرده پانزده هر سال باید جزء بودجه جمعاً و خراجاً صورت داده بشود

آن یکی نمیدانم چه عیب و نقیصی دارد دستگاه يك دستگاهی است که برای ضعیف جزونی و آزار مردم بدبخت ، بسیار خوب است برای این کار همان پلیسی که آقای صفاری داشتند خوب بوده اما میگرفت حبس می-کردند بگر لازم نبود بیایم خرج قشونی خودمان را نسبت بدوسال پیش ۳ مقابل بکنیم و هیچ چیز نداشته باشیم این جمله معتزله است امروز لایحه ای بمجلس داده اند که چند نفر از خارجه میخواهند استخدام کنند برای وزارت جنگ در صورتی که من میخونم خارجی هائی هستند در وزارت جنگ که لایحه اش را من ندیدم خوب است که وزیر جنگ اول بگویند چقدر نفرد خارجی دارند؟ مشاغل این خارجه چیست ؟ تادوسه نفر دیگر که حاجت دارند استخدام بشوند ، ما مردمی هستیم که حرف را خوب میزنیم ، موقع عمل که میشود هزار محظور برای عمل میترسیم قصه آن توچیوشهر است که توپ سلام نینداخته بود گفتند بچه دلیل ؟ گفت هزار کرده آورده است مجلس کرده اند این موضوع يك موضوعی است که نباید اینرا چیز جدی فرض کرد باید رفت در اساس بودجه يك تناسب و تعادلی را در نظر گرفت الا هم فالاهم راز عایت کرد شما تايك مردم سالمی نداشته باشید نمیتوانید قشون تشکیل بدهید اول باید مردم سلامت باشند تا اسلحه بدستان بدهند بگویند بروید دفاع بکنید از مملکت خودتان مبارزه کنید در مقابل دشمن برای سلامتیش هیچ برای امور اقتصاد و معاش هیچ ولی برای الدرهم و بلدرم خیلی پول - حالا من نمیخواهم بیشتر در اطراف قشون حرف بزنم البته تانکها و طیارات را برای اینکه بنده راجرو قتل زرم آراه حساب کنید مفید است ولی اگر دستور بدهید که ۲۰۰ كيلو متر تانکها حرکت کنند قول میدهم که عشرشان بمنزل نرسد باقیش نفاه شود ، من اطلاعاتی که دارم دستگاه خوب نیست این دستگاه فقط نمیرساند یکی از معایبی که این بودجه دارد این است که يك فصلی برای عواید نفت ما باید داشته باشیم که سازمان برنامه میرسد قوانین در مملکت برای خرج میگذرد فرضاً جناب آقای وزیر دادگستری بیایند پیشنهاد کنند که من در دوست نقطه مملکت باید محکمه تأسیس کنم ، حقوق قاضی چنان و چنین است و بودجه اش فلان است ، محل کرایه اش چه ، خرج آمد و شد چه ، این میشود سه میلیون تومان ، مجلس هم رأی میدهد که این محکمه ای که شما بروید تأسیس بکنید ، این تمام نشد ، هر سال باید خرجی را که کرده این محکمه ای که قرضاً تشکیل شده این خرجی را که کرده پانزده هر سال باید جزء بودجه جمعاً و خراجاً صورت داده بشود

ما در این بودجه يك فصلی جمعاً و خراجاً باید داشته باشیم من بادم هست برای دریاچه ارومیه و راه آهن آذربایجان آمدند يك لایحه جمعاً و خراجاً گذرانند بعد من از مجلس رفتم تفهیم چه شد و حالا چه صورتی دارد لابد وزیر راه بهتر میدانند که از چه قرار است ، جزء بودجه كل میآید یا جمعاً و خراجاً آمده است . مادر این بودجه چندین فصلی داریم و عیبی هم ندارد این قابل انتقاد هم نیست يك درآمد های مخصوص برای خرج های مخصوصی است مثلا درآمد حاصله از عوارض بنزین و فروش اتومبیل برای اسفالت راهها جمعاً و خراجاً در بودجه منظور میشود هم عایدات در بودجه پیش بینی میشود و هم خرجش ، این هر سال میشود نه اینکه وقتی قانون را گذرانند جناب وزیر راه دیگر کاری بمجلس نداشته باشند و بگویند قانون تصویب شده است من بولم را گرفتم و خرج می-کنم دیگر کاری ندارم ، غیر هر سال باید جمعاً و خراجاً در بودجه وارد بشود و رسیدگی هم بشود ماها و مسلمی داریم که این عواید نفت را گرفتند و من تفهیم چه کردند خوشبختانه آن ها و املاش عوض نشدند که بگویند کی بود ، کی بود من نبودم ، خود عایشان بودند همین جناب علاه همانوقت در آمریکا تشریف داشتند و آن همدسین ما و راه بچار را ایشان استخدام کردند همین جناب ابتهاج رئیس بانک بود اینها آمدند تحت نظر او مشغول مطالعه شدند چند میلیون خرج اینکار شد تا يك دستگاه هندسین کار آزموده آمدند يك نقشه هفت ساله ای تهیه کردند کتابهای در کتاب خانه مجلس هست دوجلد هم من در منزل دارم هفت هشت ده جلد کتاب نوشته شده است هم بانگلیسی و هم بفارسی این هفت ساله آخر مادخلو خرج آنرا ندانستیم چه شد ؟ پول های مملکت رفت يك مشت حقوق و مزایا هم ما تاشا میکنیم که هست ولی هیچ حساب و کتابی ندیدیم من از وزیر دارائی گله دارم که شما این عایداتی را که برای ۳۳۰ پیش بینی میکنید که تخصیص داده میشود سازمان برنامه و طبق قوانین باید عمل بشود چرا توی بودجه ننوشید ، هر چه خرج میکنید آن راهم در تویش بنویسید جمعاً و خراجاً که برای وزارت راه هست چرا باید سازمان برنامه نیست ؟ ما هر سال باید عایداتمان و خرجمان جره بودجه مملکتی بیایند ، اینها را بکشید و قبول فرار دادند مثل زمان استبداد که در زمان استبداد قبول فرار میدادند و میگفتند این را ماهیانه بگیر و خرج کن این رویه در حکومت دمکراسی و مشروطه هیچ احقیقت تطبیق نمیکند و این از نقصه های بودجه است یکی اینکه پایه اش روی حقیقت و اساس نیست

یکی اینکه تمام مخارج ملکیتی در اینجا بیش بینی نشده تمام خرج وعایدات بیش بینی نشده يك قلم درشتش که کنار گذاشته شده است و آنرا چرا کنار گذاشتند من نفهمیدم منظورشان چیست در دنیا طرز بودجه نویسی اینطور که اینجا نوشته اند نیست حالا وارد مواد و تبصره واقلاش نشویم که زود تر کارخانه پیدا بکنند و من زیاد سر آقایان را بپرید نیارود بهاشم و بعلاوه خود هم بنیه زیادی که اینجا باستم ندارم مگر اینکه این وسط ها جناب آقای نایب رئیس همانطور که معمولشان هست و تنفس میدهند تنفس بدهند که من دوباره بنیه ای پیدا بکنم و دومرتبه حرف بزنم

نایب رئیس - برای اینکه کار زود تر تمام شود من خیال ندارم تنفس بدهم مگر اینکه آقا خسته بشوید

حائز زاده - خوب ، حالا بمانم زودتر خسته میشوم باشم در تبصره اول يك عبارتی نوشته اند که من نفهمیدم چیست؟ این باید توضیح داده شود نوشته است بودجه تفصیلی سال ۱۳۳۵ وزارتخانه ها و ادارات و دستگاههای دولتی در حدود رقم اعتبار مربوطه منظور در صورت شماره ۲ پس از رسیدگی و تصویب کمیسیون بودجه قابل اجرا خواهد بود ، این صحیح ، مادام که بودجه تفصیلی سال مزبور بتصویب کمیسیون بودجه نرسیده بر اساس اعتبارات مصوب سال ۱۳۳۴ تا اینجا بیش هم حرفی نیست بدش نوشته بشرط اینکه از حدود اعتباری که برای هر وزارتخانه ، یا اداره یا دستگاه مستقل دولتی ضمن بودجه پیشنهادی سال ۱۳۳۵ منظور شده تجاوز نمایند یعنی از اعتبار ۳۴ تجاوز نکنند یا از بیش بینی ۳۵ تجاوز نکنند این عبارت يك قدری مبهم است اگر مقصود این باشد که تا بودجه تفصیلی تصویب نشده از حدود اعتبارات ۳۴ نباید تجاوز بکنند این عبارت را باید اصلاح کنید (مسمودی). منطقی همین است که خودتان میفرمایند خوب من بیسوادم اینجا بودجه بود ، من اینجا نفهمیدم که می گوید بشرط اینکه از حدود اعتباری که برای هر وزارتخانه یا اداره یا دستگاه مستقل دولتی ضمن بودجه پیشنهادی سال ۱۳۳۵ منظور شده تجاوز نمایند یعنی از آنچه در ۳۵ پیش نهاد شده تجاوز نکنند این مسئله از ظاهر عبارت من اینجا استنباط کردم . اگر اینجا بودجه است خواهش میکنم این را اصلاحش بفرمایند . يك تبصره ای دارد راجع بوزارت راه بوزارت راه اجازه داده میشود شصدهزار ریال بهای اوراق قرضه ملی که در صندوق اداره حسابداری ساختمان راه آهن تودیع و بسرقت برده شده از محل اعتبار راه سازی منظور در بودجه سال

نیرداخته و دینی است بگردن خزانه ما وزارت راه دفاترش دروغ نمیگوید این پولش را میدهد و رسیدش را میگیرد من نفهمیدم خواستم در این موضوع جناب مخبر یا جناب وزیر روشن کنند که بفهمم يك موضوع دیگر که هست راجع باراضی است تبصره ۱۴ است راجع باین تقسیم کردن اراضی دولت بین اشخاص این اقدام را من مفید میدانم ولی رویه اش را غلط میدانم موقمی که آقای نجم الملك وزیر دارائی بودند و این اراضی یوسف آباد تقسیم میشد بین اشخاص من اشخاصی را میشناختم از کارمندان دولت که اینها برای اینکه دولت زمین بایشان داده بود ورشکست و بدبخت شده بودند يك زمین باورده بودند از حقوقش دوساله پولش را کسر کردند . حالا این زمین را آقا چه کار باید بکنند ؟ باید بسازد ، فرش را بپاشش را لحافش را هر چه داشت فروخت يك دیواری دورش کشید پولش تمام شد ، خواست برود پول تهیه کند پول تومانی صد دینار که بانک نمیدهد مردم دیگر هم که سه شاهی و يك عباسی کمتر نمیدهند با اعتباری که داشت رفت قرض کرد و شیرینی زیادی داد آخر هم عمارتش قابل سکونت نشد يك باران که آمد خرابش کرد و باعث بدبختی شد من به آقای نجم الملك گفتم شما اگر مقصودتان این است که زمینها را بکشید و نداشته باشید با اشخاص بدهید آنها هم بيك کس دیگری فروشد بضرر یا منفعت ، استفاده کنند ، آن بجای است . چون خالصها را يك وقتی دولت آمد و فروخت و دست بدست شد او با دم شد . اما اگر مقصودتان این است که کارمندان صاحب خانه شوند با زمین شما صاحب خانه نمیشوند اینها در صندوق تقاعد همه شان يك پولی موجود دارند منتهی طبق قانون حق ندارند دست به آن بزنند مگر موقوفه قاعد برون ماه بماند بایشان بدهند شما ممکن است يك قانونی بیاورید و يك بانک ساختمانی درست بکنید ولی پول تقاعد را قرض بدهید باین بانک ساختمانی میدهد بکارمندان دولت و حقوق هم معلوم است که بنده ماهی صد تومان یا هزار تومان حقوق دارم میروم آنجا يك منزل سه اطاقی برای آن ضمانتی که خزانه برای این قرضه دارد و ارزش دارد (داراب - در دست مردم است میروند از بانک میگیرند) آیا این اوراق را در خزانه انداخته اند یا نه وقتی که يك ورقه قرضه ای را آوردند از خزانه گرفته اند در وزارت راه و دینیه گذاشته اند نمره دارد و آنجا ضبط می شود که صد نمره از نمره فلان فلان نمره امانت بپولوی وزارت راه است این کم شد ، خزانه این نمره های مفقوده را پولش را میدهد ، این جریمه کردن وزارت راه در صورتی است که بگوئیم کسی که این اوراق را پولش را از خزانه گرفته اند حالا دمرتبه پولش را می خواهند این معنی ندارد ، اگر چنانچه پولش را خزانه نیرداخته این پول اوراق را خزانه

است خدمت میکند همه ماهه لیست را امضا کرده است و حقوق گرفته است اینها هم اگر مشمول این قانون باشند چه عیبی دارد؟ همه مال آب و خاک خود هستند هر دو هم دارند زحمت میکنند و خدمت میکنند وقتی این آقا را که حالا بعنوان حکمی و روز مزد و پیمانی هست شما مشمول قانون قرارش بدهید يك کسور تقاعدی هم میرسد از دوازده ساعه یکشاهی بودجه مملکت تحمیل نمیشود بلکه بر صندوق تقاعد يك مبلغی هم افزوده میشود ، این رامن موافقم که همه وارد این مرحله بشوند ولی فلسفه ای که دولت در نظر گرفته که همه کارمندان غیر رسمی را روز مزد و پیمانی را کنار گذاشته من مخالفم که در يك وزارتخانه يك نفر و در يك وزارت خانه ديگر هفت نفر دیگر بیاورند رسمی بکنند این را يك چیزی میگویند مگر مریم رشته و عیسی بماند است اینها از کجا آمده اند؟ این هفت نفر و هشت نفری که در لایحه دولت با اسم بوده و حالا آمده بی اسم شده ، من اصولا با این تبصره ها که بوی اغراض شخصی و خصوصی میدهد مخالفم فلانی بامن رفیق است میخواهم مشمول مقررات بشود يك تصویب نامه ای برای اوصاف میگویند پولش را هم میدهند و میفرستند در مقامات عالی خلی مجللی هم میرود آنجا و انجام وظیفه هم نمیکند این صحیح نیست ما باید همه اشخاصی که حکمی هستند و پیمانی هستند روز مزد هستند باین صیغ مختلفی که هست نه این حکم روز مزدی که برای بنگاه آورده اند و مرخصش کرده اند روز مزدی که ۶۶ سال است دارد خدمت میکنند و حقوق میگیرند مشمول این مقررات باشد ، من موافقم ولی اگر بنا باشد تبعیض بشود من صد درصد با این تبصره ۱۶ که قائم مقام تبصره ۱۳ - دولت است مخالفم اینها را که هیچکدام نمیشناسم ولی بعضی را شاید اسامی را شنیده باشم ولی امتیازی برای آنها نسبت به سایر کارمندان من قابل نیستم که ما يك قانون خاصی بگذرانیم و اینها را مشمول مقررات بکنیم مرحوم قوام السلطنه اشتباهی کرد ولی بطور عمومی انجام داد این کار را او آمده هر حقوقی که داشت آنرا منتهای رتبه و مقام او دانست و تصویب نامه ای گذراند و بعد هم در مجلس آمد و تصویب شد و شد قانون و ما داشتیم ببینیم چه بوده ، حالا خدای ما نفوس است ، يك انقلاب روسیه ای پیش آمد ، این دفاتر کابینتولاسیون را ، این دستگاهها را کار خورد و تمام شد و صورتها يك وضعی داریم که روی پای خودمان ایستاده ایم ، حالا این چیز های کوچولو چه لزومی دارد من خیال میکنم که امر کابینتولاسیون خودشان هم راضی نیستند که يك تبعیضی بشود نسبت بيك دولت و دولت دیگری ، دولت ایران باید روابط حسنه اش با تمام ممالک محفوظ بماند . یکی را

تاهم در وزارت خارجه پیدا شده باشد اینها را يك همچو وضعیتی من قابل نیستم وزارتخانه های مع التاسف حالا بتفضیلی کورسیدیم من در اطراف اینها صحبت های دارم که خواهم گفت روی احتیاج خاصی استخدام نمیشوند برای شخص است که کار درست که میشوید ما يك سفارتخانه ای تأسیس میکنیم ، يك دستگاه اطلاعات آنجا تأسیس میکنیم برای شخص ، نه اینکه حس احتیاج موجب شود که ما تأسیس کنیم این را و بگردیم دنبال کسی که صلاحیت اداره این کار را دارد . جای تأسف است که این جواری است . جناب آقای وزیر امور خارجه تشریف بردند (يكی از نمایندگان) - حالا تشریف می آورند) حالا فصلش کورسیدیم عربی دارم که باید صحبت کنم . این تبصره برای شخص نوشته شده دولت باید توضیح دهد چه چیز الزام اجبار کرد در بيك مملکت بیست میلیون نفری که پنج شش نفر گل سرسبد جامعه شده اند که باید يك قانون خاصی برای حقوق و مزایای این هفت هشت نفر بگذرد ، باید دلیل این را بگویند که بفهمیم و بهوس که نباید تسلیم شویم و بگوئیم از چشم و ابروی فلانی خوشان آمد . يك حقوق و مزایای زیادی با بدهند بنده طرقدار اینجا بر کور نیستم . يك تبصره هجده دارد ، تبصره ۱۷ هم داریم اینجا نوشته بدولت اجازه داده میشود بمیزان احتیاج انجمن ایران و امریکا در ایران از اراضی متعلق بدولت یا شهرداری در تهران برای آن واگذار نماید من با این مخالفم ما با تمام دول روابط حسنه داریم . یکی را بر دیگری هیچ وقت رجحان قائل نیستیم . اگر برای انجمن روابط فرهنگی است چرا انجمن روابط فرهنگی هند هندچرا به با کستان ندهند ؟ سایر ممالکی که انجمن فرهنگی دارند چرا آنها را مشمول این تبصره قرار ندهیم ؟ اگر بناست کومک کنیم امریکا که سالی میلیونها کومک بلاعوض بدولت میکنند يك مقدار پول بدهد بخرد چیز مهمی نیست . شاید هست و تهمه ای اینجا زیر خاک میکنید که این ممالکی که گرفتار کابینتولاسیون شده اند اول همین چیز های کوچولو کوچولو بوده است . اینها دفاتر ثبت شده است و بعد گرفتار کابینتولاسیون شده اند . قضاوت کنسولی در ایران پیدا شده است شما بروید تاریخ آل عثمان را بخوانید ببینید چه بوده ، حالا خدای ما نفوس است ، يك انقلاب روسیه ای پیش آمد ، این دفاتر کابینتولاسیون را ، این دستگاهها را کار خورد و تمام شد و صورتها يك وضعی داریم که روی پای خودمان ایستاده ایم ، حالا این چیز های کوچولو چه لزومی دارد من خیال میکنم که امر کابینتولاسیون خودشان هم راضی نیستند که يك تبعیضی بشود نسبت بيك دولت و دولت دیگری ، دولت ایران باید روابط حسنه اش با تمام ممالک محفوظ بماند . یکی را

بر دیگری رجحان دادن بمصلحت ایران نیست و این را بر خلاف سیاست و مصلحت میدانم . این تبصره ای که اینجا گذاشته شده عبارت از تبصره ۱۷ است يك تبصره ۱۸ داریم راجع بشهریانی اول تأسیس شهریانی بعد از عشرو طبیعت من آتوقت ها یزد بودم ، بچه بودم يك کم آموری آمده بود شهریانی درست بکنند هر چه از آن فالتها بردند از آن چاقو کشتها بردند اسباب زحمت اهل محل بودند ، اینها را آورده اند يك مقام و منصبی دادند و حقوقی و مواجبی دادند و گفتند که تو کدخدای اینجا باش ، اینها را جمع وجود کردند ، نظمیه را روی این پایه تشکیل دادند نه روی علم و اطلاع ، نه روی حاجت ، نه روی این که فلان داش معمله يك مشت طرقدار دارد این تحمیل به محل هست ، این را يك حقوق کوچک دادند و يك کاری هم از شان کشیدند بدهم نبود اینها روی داش گیری خودشان يك خدماتی هم میکردند . تهران را من نبودم که بدانم کف دستم چه جور درست کرد روشن نیست ولی در یزد درست نظرم هست که اوایل مشروطیت آنجا تشکیل شهریانی روی يك مشت از همان داشها بود . بسته بدقت بازویش بود که چاقورا پولش تر میزدند با محکمتر میزدند ، رتبه و درجه و مقام میدادند ، مردم هم راحت بودند . بعد مدرسه درست کردند يك عده ای را دعوت کردند بخدمت ، این ها که بیرون آمده آن وضعیت بیاورش دوری و حق و حساب گرفتن را درست یاد نگرفتند من يك عده ای را که با آنها تماس داشتم دیدم که آنها با تندیها فرق دارند این فکر پیدا شد که اینها اول جوانان شان آمده اند سر خدمت با حقوق معتصر این ها هم نکنند که بیاورش دوری کنند و ملحق شوند بآن خمره سر که اینها باید مصون بمانند که نداد کمتر بآنها نفوذ کند این فکر شد که يك مزایائی برای آنها قائل شوند این تبصره عكسش است این تبصره میگوید حق گذاشته در شهریانی کل کشور از تاریخ مقرر در تصویب متخذه مورخ بیست و دوم آذرماه ۱۳۳۴ کمیسیون بودجه مجلس شورای ایران که بخواهند وظایف پلیس انتظامی (غیر دفتری) را انجام میدهند (شوشتری - تبعیض میکنند) تبعیض بد است اینها که تحصیل کرده اند آمده اند توی دفتر نشسته اند با کرسنکی باید بسازند و برای آنها تیکه حق گذاشته مقرر داشته اند در بیرون حق و حسابشان راهم میگیرند این تبعیض را من کاملا مخالف هستم و مضر میدانم اگر ندیده بودم بهیچکدام ندهد مگر بنا است بدهد این

خون آشام این اصطلاحات خیلی بگوشا خورده است ولی من در ایران مالسکی قوی تر از مرحوم سیهسالار تنکابنی سراغ ندارم حالا مرحوم خانم فخرالدوله هم این عنوان را برداشته بود و مالک شده بود که نیدانم ولی مالک معروف مامرحوم ولی خان سیهسالار بوده که جد آقای خلعتبری است اوایل زندگانیشان را من نیدانم او اخر يك مختصر تماشای با او داشتم بیچاره آخر انتحار کرد چرا؟ برای اینکه يك عشق و علاقه ای به آبادی و ملک داشت هر چه پول پیدا میکرد میخواست آباد بپایش را توسعه بدهد اگر قناتی يك سنک آب دارد میبرد قرض میکند بیشتر کار میکند که دو سنک آب بکند اگر چهار جریب دارد میبرد قرض میکند و کار میکند که چهار جریبش را هشت جریب بکند (شوشتری) آن مالکین سابق بودند باین زراعت اگر کمکی کنیم هر چه عایدی پیدا میکند توی مملکت ما صرف آبادی مملکت بشود این بفتح مملکت است این را باید تشویق کرد نباید از پیش کرد و از او گرفت بطنه زراعت و طبعه صاحبان املاک زراعتی این مالیات ها را تحمیل کردن این مانع آبادی است جلوی آبادی مملکت را میگیرد و ما باید آبادی را تشویق کنیم من معتقدم که دولت باید ممیزی کند برود به پینه که آقای حمید بختیار امسال چند خروار برنج دارد چند خروار گندم دارد چند خروار پنبه دارد و سال آتی اگر اضافه محصول داشت يك جایزه باو بدهد و این تشویق بشود سطح تولید را برود بالا اما امروز کار مملکت ما بجائی رسیده است که این جناب علم چند روز پیش در پشت تریبون میگفتند که ما پنجاد و شصت میلیون تومان داریم ضرر غله را میدیم که بغیاز خانه ها بدهیم (شوشتری) ۵۰ میلیون تومان) حالا ۴۵ میلیون تومان من واردش نیستم اینجا ایشان گفتند پنجاه و شصت میلیون تومان (همیدی نوری) در لایحه بودجه ۴۵ میلیون تومان نوشته اند) لایحه بودجه ۵۰ میلیون گذاشته ایشان پشت تریبون چهل پنجاه میلیون فرمودند از طرفی من در روزنامه ها خواندم که ۱۲ میلیون دلار از کمک های بلاعوضی که امریکاییها میخواهند بکنند گندم و کره و مواد خوراکی وارد مملکت میشود این را فکر نمیکنند که آتی اینکار چیست؟ شما از زانق موقت امروز را ببینید ممکن است يك جنس زیادی بیاید بازار توی بازار موضوع عرضه و تقاضا است وقتی جنس زیادی عرضه شد تقاضا کم میشود نرخ میآید پائین این قطعی است ولی وقتی فلاح این جنس برایش صرف میکند برای سال بعد هم میروند ببال همان زراعت و زراعت پنبه میکند ما سال

های سال که تاریخی از دیگران شنیده ایم و شاید ضبط نبوده، قحطی هر چند سال يك مرتبه در مملکت ایران پیدا میشود ولی قحطی در نتیجه نبودن آذوقه نبوده در نتیجه نبودن راه بود در همان سالی که تهران تلفات زیادی داد از قحطی جنگ بین المللی اول، همان سال گندم در سیستان داشت میبوسید، وسیله نداشتند بیاورند حالا الحمدلله از حسن سیاست دولت های خودمان آن آب رودخانه را بستند و سیستان را خشکش کردند و آنجا آذوقه نداریم بفرستیم حالا این دوسه اش علیحده است این روی حسن سیاست است، مالیات املاک مزروعی را اینجا قلم علیحده ای نوشته اند که ببینیم چقدر است من تصور نمیکنم دوسه میلیون تومان بیشتر بتوانند وصول کنند من باور نمیکنم که دوسه میلیون تومان وصولیشان بیشتر باشد در بیست سی سال پیش ۸ میلیون تومان وصول میکردند، مسلماً عایدات پائین آمده، بالا نرفته املاک خراب شده و آباد نشده است با این رویه ما باید گرفتار باشیم که امسال ۱۲ میلیون دلار آذوقه از خارج وارد کنیم یکی دوسال دیگر هم که آذوقه از خارج بیاوریم بکلی سطح کشت ازین میروند کشت گندم ازین میروند مردم دیگر غذا نمیخواهند؟ ما باید سطح زندگی طبقه فلاح را بالا ببریم کمک باو بدهیم جایزه بدهیم پس از ممیزی به کسانی که عایدات را زیاد بکنند (حمید بختیار) بفرمائید که مالک پولدار هم خیلی هست که املاکش را اداره نمیکنند) اجازه بفرمائید آن هم مسلم است غصه نخورید میگویند که يك ارقام مالیاتی هست که از بودجه کسر میشود حالا ۲ میلیون هست یا هشت میلیون می شود برای اینکه این مالکیت های عمده از بین برود به این شکلی که اعلیحضرت عمل می کنند ازین نمیروند من يك فکری کرده ام که این مالکیت های عمده از بین بروند و مملکت آباد بشود زمین ها چند طبقه است يك زمینی است مال باغات که دارند درختکاری میکنند و صیفی کاری می کنند اطراف تهران است يك زمینی است که اشجار است نه اشجار جنگلی، اشجار جنگل مصنوعی قلمستان درست کرده است درخت زده است زیاد، يك زمین هائی است که همه سال زراعت میشود نزدیک سرچشمه آب است همه سال کود میدهند زراعت میکنند يك زمین هائی است که چند آیش دارد يك آیش امسال زراعت میشود يك آیش سال آتی يك آیش سال سوم تا اینکه زمینی که امسال زراعت شده تقویت کنند و آفتاب موادی را که در زمین مقفود شد. دومرتبه بوجود بیاورد این آیش سوم را سال اول دو مرتبه زراعتش را تجدید

میکند اهم قسمت زرات، يك قسمت اراضی دیم است تپه ماهورهائی است که شخم میزنند و گندم را میباشند و وقتی باران آمد آن محصول بر میدارند. يك قسمت اراضی جنگل است در حدود گیلان و مازندران و يك جاهائی هم هست در کردستان و در فارس که شاید جنگل باشد حالا جنگل ملك شخصی است، ملك عموم است مال دولت است، این هم يك پرونده هائی دارد میکند. يك قسمت مراتع است که این مراتع را گله دارها میروند اجاره میکنند برای اینکه گله ای که دارند ببرند آنجا چرا بکنند يك قسمت اراضی پائین است نه بدر مرتع میخورد نه بدر جنگل میخورد و نه بدر دیم میخورد و نه بدر باغ یا اراضی شن زار است یا کویر مرکزی ایران که نمک زار است اگر دولت لایحه ای بیاورد مجلس و مالیات جریبانه بگذارد روی اراضی هر کسی که ملكی را آباد کند از يك جریب زمینی که یا نقد تومان محصول بر میدارد اگر يك تومان بدهد يك جریب اضافه کند ولی اگر صد جریب زمین و هزار جریب زمین را معطل کرده بفرمائید آقای بختیار پول هم دارد و آباد نکرده است این هزار جریب زمین را در هر سال هزار تومان مالیات ازش بگیرند این مجبور است زمین را ول کند و واگذار کند بدولت که این زمین مال شما و مالیاتش را هم نمیدهم من نظرم هست در نزد يك قناتی بود که هر چه میرفتند مالیاتش را از صاحبان آب بگیرند آنها انکار میکردند و میگفتند که نداریم چرا؟ برای اینکه این قنات خورده مالک شده بود و تنقیه قنات نکرده بودند این قناتی که پنج سنک باید آب داشته باشد يك سنک آب داشت موقعی که ممیزی شده بود روی ماخذ پنج سنک و ده سنک آب ممیزی شده بود که هر ساعتی که آب داشتند پنج تومان مالیات بدهند چون قنات را کار نکرده بودند عایدات نکت پیدا کرده بود میرفتند پیش يك کسی که تو چهار ساعت آب داری او اصلا انکار میکرد و میگفت که آب ندارم و اقرار از مالکیت خودش میکرد برای اینکه مالیاتش سنگین شده بود انکار میکرد ما اگر در اراضی ایران آن قسمتی که اراضی پائین است، شن زار است، نمک زار است جایزه بدهیم بکسانی که میروند و آباد میکنند آن قسمت هائی که مرتع است آنها حق المرتع از شان نگیریم سربسر که گوسفند برود چرا بکنند و روغن و کشک و پشمی تهیه بکنند آن اراضی دیم را و آن اراضی که سه آیشی هست که هر سال زراعت میشود با باغ کرده اند اینها را يك مالیات مساوی رویش بگذارند همه را جریبی يك تومان بگیرند آن دیم زار که بنده آنجا

يك سعی و عملی ندارم يك نفر میروند آنجا شخم میکنند بذرش را هم میباشند اگر خسارت شد متوجه او است اگر خرمنی برداشت يك عشر ازش میگیریم بنده اینجا هیچ سعی و عملی در عمران ندارم فقط ورقه مالکیت اراضی دیم زارها را دارم و برای کسی که میروند آنجا را آباد بکنند اسباب زحتم خسارت يكسال و دو سال را از متحمل شده کسی باو کمک نکرده، سال سوم که بارندگی شده و خداوند باو کمک کرده و يك محصولی پیدا شده آقای مالک میروند انجام میگویند عشر مرابده، ما این زمین را میگوئیم وقتی اینجا جریبی يك تومان مالیات بدهد آن کسی که تره با در دست میکند در دولا ب آن هم يك جریب را يك تومان بدهد چون این یا نقد تومان روی هر جریب محصول بر میدارد يك تومان برایش اهمیتی ندارد ولی آن آقا که بدعوی است سر بار مردم است مزاحم مردم است آن دیم زارش ده هزار جریب است باید ده هزار تومان مالیات در سال بدهد جیش بلند میشود مثل همان آب قنات یزد میشود میگویند ما انداختیم، واگذار میکنم بدولت و این املاک وسیعی که هست بوسیله وضع مالیات جریبانه بآن طبقه ای که آباد میکند تعمیلی نشده و آن طبقه ای که مختار اراضی هستند آنها فشار مالیاتی مجبورشان میکند که اراضی را ول بکنند و بروند جناب وزیر دارائی هم که تشریف بردند اگر يك همچو لایحه ای بیاورند بعقیده من چندین مقابل عایداتی که حالا از املاک مزروعی میگیرند عایدشان میشود و طبقه تولید کننده طبقه ای که مملکت را آباد میکنند هیچ ضرری متوجه نمیشود بلکه تشویق هم میشوند این ۴۵ میلیونی که در لایحه نوشته پنجاه و شصت میلیونی که آقای وزیر کشور فرمودند با ۱۲ میلیون دلاری که برای خرید ارزاق هست آن در ستون بودجه ما يك جایزه ای به آباد کنندگان تخصیص داده شود يك ممیزی بکنید زمین هائی را که تا امسال چند خروار گندم رویش برداشته شده، وقتی که ممیزی شد که از فلان زمین چقدر محصول برداشت میشود، سال دیگر اگر رفت ششم عقب تر زد، کود داد، مواظبت کرد بجای صد خروار ۱۲۰ خروار برداشت يك جایزه ای باو بدهید ما اگر چند سال این رویه را اتخاذ کنیم علاوه بر اینکه گندم از خارج وارد مملکت ما نخواهد شد گندم فروشی هم خواهیم داشت حالا من نمی گویم درجه اش را شما ببینید تا آنجائی که در امریکا رویه ای که شنیدم معمول بوده است که يك نوع بیمه ای برای طبقه فلاح موجود است که کارشناس

کشاورزی را میبرد سر ملکش واو تشخیص میدهد که يك جریب پنبه در سال چقدر خرج دارد اگر يك جریب زمین دو خروار پنبه بدهد او میگوید صد تومان یا دویست تومان مغارج این يك جریب پنبه است دولت امریکا اعلان میکند که من بیشتر از قرار جریبی دویست تومان نمیخرم به همین قیمتی که برای زراعت تمام میشود میخرم که ضرری باو نخورد ولی اجبارش نمیکند مثل ایران که حتماً گندم را بیاورید بدهید

بمن باین نرخی که من تعیین کرده ام وزارت کشاورزی را بهر کس و بهر قیمتی که دلش میخواهد بفرود اگرد ضرر کرد و محصول آنسال خیلی زیاد شد و کسی محصول آن را خریدار نیست دولت حداقل قیمتی را که اعلان کرده خودش خریدار میشود و اگر توانست برایش بازار پیدا کند که بفرودش و اگر نتوانست بازار برایش پیدا کند میریزد توی دریا ما گاهی توی روزنامه ها خواندیم که قهوه را ریختند

بدریا، این در حقیقت برای کمک بطنه کشاورزان فلاح بوده با این عملی که انجام داده، خزانه عمومی این طبقه فلاح را بیمه کرده است و میگوید که توسعه و عملت بهتر میروند و ازین میروند

۴- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

نایب رئیس - آقای حائری زاده اجازه بدهید که پنج دقیقه تنفس داده بشود؟

حائری زاده - خیلی هم متشکر میشوم

نایب رئیس - پنج دقیقه تنفس داده میشود

(مجلس ساعت ۸ به مذاظره بعنوان تنفس تعطیل و جلسه آینده بروز چهارشنبه ساعت ۹ صبح موکول گردید)

نایب رئیس مجلس شورای ملی - **نورالدین امامی**